

Izvještaj o radu crnogorskih medija za period
1. decembar 2013. – 15.februar 2014.

Ovaj izvještaj pokriva rad medija u prethodna dva i po mjeseca – od 1. decembra prošle do 15. februara ove godine. Ovaj period je obilježio veći broj žalbi koje su podnesene, ukupno osam, kao i primjetno veći broj registrovanih kršenja Kodeksa novinara. Ono što posebno zabrinjava i dalje je problem objavljivanja ispravke ili demantija u nekim medijima. Mediji sa velikom mukom pristaju da objave tuđe reagovanje, tek onda kada se priprijeti sa tužbom. Manipulacije sa naslovnim konstrukcijama su takođe dominantne i često se dešava da one ne odražavaju suštinu teksta koji ih prati. Senzacionalizam je takođe prateći segment novinarstva u proteklom periodu.

O objektivnosti naših medija možda najbolje svjedoči afera Telekom. Mediji koji su intenzivno prethodne dvije godine koristili ovu navodnu aferu po pravilu, na naslovnim stranama, sada odbijaju da objave informaciju o odluci američkog suda da odbije tužbu u ovom slučaju. Postavlja se pitanje - da li je samo informacija od koje se ima korist dobra informacija i da li se na ovaj način gradi kredibilno novinarstvo? Ovako selektivno objavljivanje vijesti, na žalost, ne nagovještava bolje dane u crnogorskom novinarstvu.

Uprkos ovim pesimističnim prognozama, Medijski savjet za samoregulaciju želi ovom prilikom da pozdravi početak rada novinskih ombudsmana u dnevnim listovima Vijesti i Dan. Smatramo da je početak njihovog rada bitan za medijsku zajednicu u Crnoj Gori i nadamo se da će doprinijeti profesionalnijem radu ovih medija. MSS želi da naglasi da je otvoren za saradnju sa svima kojima je stalo do etičkog i profesionalnog novinarstva u našoj državi.

Ovog puta se nijesmo bavili online medijima, što ne znači da su oni radili profesionalno. Na nekima od njih i dalje dominiraju uvredljivi komentari što je i najveći problem sa ovim medijima. Koristimo ovu priliku da podsjetimo uredništva svih portala da je Evropski sud za ljudska prava u Strazburu označio redakcije ovih medija neposredno odgovornim za sve sadržaje koji se objavljuju na njima, uključujući i komentare koji se postavljaju ispod tekstova. Zbog ove odluke u eventualnim sudskim sporovima kod naših sudova zbog uvredljivih komentara urednici će biti neposredno odgovorni. Da podsjetimo da je praksa Evropskog suda za ljudska prava dio našeg zakonodavstva već 12 godina.

Žalba Pošte Crne Gore

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Pošte Crne Gore zbog neobjavljivanja kompletnog odgovora ove kompanije u tekstu “**Do posla - po babu i stričevima**” objavljenom u dnevnom listu Vijesti 26. decembra. Tekst se bavi pitanjem nepotizma u Pošti Crne Gore i optužuje vodeće ljude ove kompanije da su

zapošljavali rođake, djecu i supružnike. Novinar Vijesti je prije objavljivanja spornog teksta poslao više pitanja vezano za ovu temu Pošti CG. Odgovor koji je dobio objavio je djelimično, to jest izostavio je da objavi dvije ključne rečenice iz odgovora Pošte.

MSS je razmatrajući pomenutu žalbu konstatovao da je novinar Vijesti u svom tekstu iz odgovora Pošte izostavio navode da je većina zaposlenih koji se optužuju za nepotizam radni odnos u Pošti zasnovala u vrijeme postojanja jedinstvenog preduzeća JP PTT saobraćaja Crne Gore, znači prije 15 i više godina. Među njima su sadašnji izvršni direktor, njegova supruga i sestra.

Izostavljajući ove bitne činjenice iz odgovora novinar je u tekstu gradio konstrukciju i optužbe koje nijesu mogle biti potpuno utemeljene na činjenicama. Naime, kako je MSS-u saopšteno iz Pošte, oni su u vrijeme jedinstvenog preduzeća imali tradiciju da prilikom zapošljavanja članovi porodica dugogodišnjih radnika, pod jednakim uslovima imaju prednost.

MSS smatra da je neobjavlivanjem ključnih djelova odgovora Pošte Crne Gore u tekstu „**Do posla – po babu i stričevima**“ prekršeno načelo 1 i smjernica 1.2 Kodeksa novinara:

(b) Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

Žalba Zorana Begovića

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Dr Zorana Begovića, bivšeg direktora Centra za vanredne situacije, zbog neobjavlivanja njegovog reagovanja u dnevnom listu Vijesti na tekst “ **Kriminal ili svađa prijatelja zbog tržišta pirotehnike**”, koji je objavljen u ovoj novini 11. januara. Gospodin Begović je mišljenja da je ova dnevna novina njemu uskratila pravo na ispravku i odgovor.

MSS je detaljno analizirao sporni tekst i reagovanje koje je Dr Zoran Begović poslao Vijestima.

Sporni tekst se bavi pismom koje je vlasnik firme „Vatrometi Vuković“ Miloš Vuković poslao ministru Rašku Konjeviću, a u kome je izneseno više optužbi na račun Zorana Begovića. U tekstu su objavljene tim povodom i izjave i g. Begovića i

Uprave policije. Sa aspekta profesionalnih standarda tekst je zadovoljio kriterijume balansiraniosti i neutralnosti.

Uvidom u reagovanje Zorana Begovića MSS nije pronašao dodatne informacije o ovoj temi osim već objavljenih negiranja optužbi iz pisma Miloša Vukovića u inicijalnom tekstu.

Na osnovu ovoga MSS je zaključio da dnevni list Vijesti nije bio u obavezi da objavi reagovanje Zorana Begovića.

MSS ovom prilikom takođe želi da istakne da je samo objavljivanje teksta “**Kriminal ili svađa prijatelja zbog tržišta pirotehnike**” bilo upitno. Novinar nije, naime, prikupio ni jedan dokaz za pomenuti tekst, koji bi potkrijepio optužbe iz pisma Miloša Vukovića, i time dao opravdanje za pisanje o pomenutoj temi. Na ovaj način se stekao utisak da je senzacionalizam bez opravdanja bio jedini razlog za objavljivanje ovog teksta.

Podsjećamo na načelo 1. i smjernicu za 1.1 Opšti standard :

Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju.

Žalba Akcije za ljudska prava I

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od nevladine organizacije Akcija za ljudska prava. Žalba se podnosi zbog, kako tvrdi ova nevladina organizacija, neobjavljivanja njihovog reagovanja u dnevnom listu Pobjeda i na televiziji Pink M. Akcija za ljudska prava poslala je Pobjedi i televiziji Pink M 30.12.2013 odgovor na reagovanje organizatora Konferencije „Riječ, slika i neprijatelj“, koji je objavljen u dnevnom listu Pobjeda 30.12.2013. i na televiziji Pink M 29.12 2013.

U komunikaciji sa uredništvom televizije Pink M dobili smo informacije da je reagovanje Akcije za ljudska prava objavljeno na televiziji Pink M 30.12.2013 u informativnim emisijama „Minut - dva“ koje su se emitovale od 12h do 18h toga dana.

Od uredništva dnevnog lista Pobjeda smo takođe dobili informaciju da je reagovanje Akcije za ljudska prava objavljeno u izdanju ovog lista od 03.01.2014.

Ove medijske kuće su nas obavijetile da su reagovanje organizatora Konferencije „Riječ, slika i neprijatelj“ objavile zato što dnevni list Vijesti, gdje je objavljeno

otvoreno pismo Tee Gorjanc Prelević organizatorima pomenute Konferencije, nije htio da objavi njihovo reagovanje na to pismo.

Medijski savjet za samoregulaciju smatra da objavljivanjem reagovanja Akcije za ljudska prava nije prekršeno načelo 4 Kodeksa novinara Crne Gore.

Žalba Akcije za ljudska prava II

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio još jednu žalbu od nevladine organizacije Akcija za ljudska prava u ovom periodu. Žalba se podnosi zbog, kako tvrdi ova nevladina organizacija, neobjavljivanja njihovog reagovanja takođe u dnevnom listu Pobjeda i na televiziji Pink M.

Akcija za ljudska prava poslala je Pobjedi i televiziji Pink M 24.01.2014 reagovanje na tekst

„**CGO stipendira urednike Vijesti i ne plaća porez**“ koji je objavljen 16.01.2014 u Pobjedi i djelom prenesen u informativnom program televizije Pink M. Ova nevladina organizacija se žalila da se citiranim tekstom nedvosmisleno sugerije da NVO „Akcija za ljudska prava“ koristi novac građana kako bi pomagala nezavisne medije, konkretno *Monitor* i da je zbog toga postupanje predstavnika ove organizacije nemoralno i nečisto, da nije istinito ono što javno iznosimo, da nismo mjerodavni u našim ocjenama itd.

MSS je tražio mišljenje uredništva Pobjede i TV Pink M na podnešenu žalbu. U odgovoru Pobjede se tvrdi: da „pritužba Akcije za ljudska prava da se u tekstu ‘**CGO stipendira urednike Vijesti i ne plaća porez**’, nedvosmisleno sugerije da HRA koristi novac građana kako bi pomagala nezavisne medije, konkretno *Monitor*, apsolutno ne stoji“. Kompletna oprema teksta, nadnaslov, naslov i podnaslov jasno su usmjereni na CGO, a ne na Akciju za ljudska prava.

Uvod teksta je osvrst novinara na povezanost medija i nevladinog sektora, što pokazuju i stipendije CGO urednicima *Vijesti*. U drugom pasusu Pobjeda samo citira organizatore izložbe „Riječ, slika i neprijatelj“ koji su ranije objavili kako su nedjeljnik *Monitor* i Akcija za ljudska prava povezani preko vlasničkog udjela supruga direktorke HRA u nedjeljniku“, kaže se u odgovoru Pobjede.

Iz TV Pink M smo takođe dobili odgovor da se u “pomenutoj vijesti nigdje ne pominje da je nevladina organizacija Tee – Gorjanc Prelevic odnosno Akcija za ljudska prava trošila novac građana”.

MSS je uvidom u inicijalni tekst objavljen u Pobjedi utvrdio da pasus koji govori o vezama nevladinih organizacija i nekih medija predstavlja u stvari podnaslov teksta. Prva rečenica teksta jeste podsjećanje na izjavu organizatora konferencije „Riječ, slika i neprijatelj“ o vezama nedjeljnika Monitor i Akcije za ljudska prava kao ilustracija jedne od veza koje postoje i ništa više. Kompletan ostatak teksta se odnosi na Centar za građansko obrazovanje.

Zbog svega navedenog MSS procjenjuje da nije bilo osnova za objavljivanje reagovanja, jer navedene optužbe na račun Akcije za ljudska prava nijesu objavljene u pomenutim medijima.

Žalba Ski Resorta Kolašin 1450

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio više žalbi od Bobana Šćepanovića izvršnog direktora Ski Resorta Kolašin 1450 na tekstove objavljene u Danu 6., 15. i 17. januara. U tekstovima od 6. i 15. januara dnevni list Dan je prenosio stavove direktora Centra za razvoj Durmitora Darka Stijepovića o radu Ski resorta Kolašin 1450, dok se tekst od 17. januara odnosi na prolongiranje otplate duga pomenute kompanije. U ovim tekstovima je objavljeno više zamjerki na rad skijališta Kolašin 1450.

Uvidom u pisanje Dana MSS je konstatovao da je ovaj dnevni list objavio dva reagovanja izvršnog direktora Bobana Šćepanovića na pomenuta tri teksta. Prvo reagovanje je objavljeno 13 januara na tekst od 6. januara, a na tekstove od 15. i 17. januara objavljen je demanti 21. januara uz propratni komentar redakcije.

Ne ulazeći u detalje prepiske između Dana i Ski resorta Kolašin 1450 MSS pohvaljuje stav uredništva Dana da objavi reagovanja Bobana Šćepanovića izvršnog direktora kolašinske kompanije. Pored ovoga MSS smatra da je Dan trebao da do kraja ispoštuje član 4 Kodeksa novinara i reagovanjima da isti prostor i publicitet kakav je dat i tekstovima na koje su se reagovanja odnosila. MSS takođe smatra da je bilo neprofesionalno veliko kašnjenje u objavljivanju demantija, kao i spajanje dva reagovanja u jedno pri čemu je došlo do značajnih skraćivanja jednog od demantija.

Podsjećamo na smjernice za načelo 4 Kodeksa novinara:

4.1 Ispravke

(a) Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku. Ispravka mora biti plasirana tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi. Pri tom se mora jasno naznačiti da se ispravka odnosi na prethodni nekorektni izvještaj.

(b) Ako medij utvrdi da je objavio pogrešan izvještaj i time ugrozio reputaciju neke osobe ili institucije, mora, u najkraćem roku, objaviti izvinjenje. Izvinjenje mora biti plasirano tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi.

Žalba advokata Branka Čolovića

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Branka Čolovića advokata Zorana Bećirovića, zbog neobjavlivanja ispravke informacije objavljene u dnevnim novinama Dan i Vijesti da je Beppler & Jacobson Montenegro “biša” firma njegovog klijenta. Advokat Čolović je uz žalbu priložio i zahtjeve za objavljivanje ispravke u pomenutim novinama. Takođe je priložio I odgovor ombudsmana Vijesti i novinarka Vijesti u kojima se priznaje da je došlo do greške.

Uvidom u dokumentaciju i pomenute tekstove MSS je konstatovao da je dnevni list Dan objavio ispravku pomenute informacije, istina ne na način kako je inicijalni tekst objavljen i uz podrugljiv odgovor redakcije.

Dnevni list Vijesti, iako su i ombudsman i novinarka priznali da se radilo o grešci ispravku je objavio tek poslije dvadeset pet dana i to tek kada je advokat Čolović zaprijetio tužbom . U ovom slučaju se radilo o kršenju načela 4 Kodeksa novinara. U smjernici za ovo načelo 4.1 Ispravke definisano je da:

(a) Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku.

Žalba EPCG

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Elektroprivrede Crne Gore zbog emitovanja reklamnog telopa na TV San kojim se protestovalo zbog nezakonitog postupanja i selektivnog isključenja električne energije pravnim licima i građanima Bijelog Polja od strane direktora Elektrodistribucije Miloša Konatara. Osim protesta od jedne rečenice drugih informacija nije bilo u ovom reklamnom telopu. Dobijena je još informacija da je vlasnik TV San naredio da se postavi pomenuti telop.

MSS smatra da vlasnici televizija ne mogu koristiti svoj medij za lične obračune i diskreditovanje ličnosti i pravnih lica. U okviru reklamnog telopa je navedena jedna konstatacija kojom se grubo optužuju i jedna velika kompanija i jedan lokalni direktor te kompanije bez ijednog dokaza, i sve to u okviru navodno plaćenog termina.

MSS smatra da je prekršeno načelo 3. Kodeksa novinara od strane TV San:

Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.

Žalba Siniše Lukovića

Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Siniše Lukovića, novinara Vijesti, zbog neobjavljivanja njegovog komentara, a kasnije i demantija na portalu radio Skale. Na portalu radio Skale 17. februara je objavljen tekst pod naslovom **“Skandalozno- laži od kojih nos poraste”**. U tekstu i komentarima koji su kasnije objavljivani pomenut je i Siniša Luković. Siniša Luković je najprije pokušao da objavi svoj komentar na pomenuti tekst, ali administrator portala to nije dozvolio. Kasnije je tražio da isti tekst bude objavlje kao reagovanje na inicijalni tekst, ali odgovorni urednik takođe to nije dozvolio.

MSS je tražio od radija Skale mišljenje o pomenutoj žalbi. Direktor radio Skale tvrdi da reagovanje Siniše Lukovića nije objavljeno ni u komentarima ni kao demanti, jer se u prvom redu ne bavi tekstem **“Skandalozno- laži od kojih nos poraste”**, a drugo tekst je pun uvredljivih izraza.

MSS je analizirao tekst **“Skandalozno- laži od kojih nos poraste”**, komentare koji su povodom njega postavljeni, kao i reagovanje Siniše Lukovića. Konstatovano je da se komentar koji je g. Siniša Luković poslao ne odnosi na inicijalni tekst, već na komentare koji su objavljeni povodom njega. MSS je takođe primjetio da se u tekstu ovog komentara nalaze i uvredljivi izrazi. MSS je takođe primjetio da je u komentarima na tekst **“Skandalozno- laži od kojih nos poraste”** objavljeno puno uvreda na račun novinara Siniše Lukovića.

MSS smatra da nije prekršen Kodeks novinara neobjavljivanjem komentara Siniše Lukovića na portalu radio Skale zbog uvredljivih izraza koje sadrži, ali je mišljenja da je administrator tog portala morao da spriječi objavljivanje uvreda u komentarima na račun gospodina Siniše Lukovića.

U ovom slučaju se radi o poštovanju načela 1. Kodeksa novinara I smjernice 1.1 Opšti standardi :

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preuzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

MONITORING MEDIJA

DAN, 1. decembar

List je na strani 5. objavio tekst sa nadnaslovom „Ljubomor Dragović optužio advokata Nikolu Martinovića za reketiranje“ i naslovom „**Za osam ročišta traži 30.000 eura**“.

List je objavio i izjavu advokata Martinovića, u kojoj negira Dragovićeve optužbe, i tvrdi da je riječ o advokatskoj tarifi koja važi u Hrvatskoj, čiji je Dragović državljanin.

Medijski savjet za samoregulaciju smatra da je način na koji je objavljena izjava advokata Martinovića u okviru teksta neadekvatan teškoj optužbi za reketiranje klijenta od strane advokata koja je data u naslovu i da tekst nije balansirano tretirao obadvije strane u priči.

Stoga, MSS smatra da je ovdje prekreno načelo 1 Kodeksa i smjernica 1.1 Opšti standardi:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

VIJESTI, 1. decembar

List je na strani 5 objavio tekst „**Snimci će pokazati je li bilo namjere**“ i nadnaslovom „**GAS: Vujica Gojačanin (20) u pritvoru zbog sumnje da je u petak džipom ugrozio sigurnost advokatu Danilu Mićoviću**“.

Riječ je o advokatu koji je u timu branilaca Baranina Šćepana Bujića, kojem se sudi za ubistvo braće Gojačanin. Uz tekst je objavljena fotografija napravljena u autu, na kojoj se vidi jedna muška osoba s leđa koja, sa još jednom, na mjestu suvozača, diže srednji prst. Identitet vozača ne može se pouzdano utvrditi, jer je slika napravljena sa zadnjeg sjedišt vozila, dok se suvozač uopšte ne vidi, osim njegove ruke sa podignutim srednjim prstom. Legenda za fotografiju je „Poruka iz džipa: Gojačanin i Perazić“.

Porijeklo fotografije nije navedeno, niti se zna kada je ona napravljena, tako da ne mora imati nikakve veze sa navodnim događajem čije je ispitivanje istinosti na pravosudnim organima.

MSS smatra da se legendom sugerise krivica Gojačanina i Perazića, da je sugestivna, te da je time prekršeno načelo 10 Kodeksa, koje kaže:

Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka.

MSS smatra da je prekršen i član 3 Kodeksa:

Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućuje njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.

DAN, 12.decembar

Dnevni list Dan objavio je tekst 12. decembra sa naslovom „**Tražili Antona našli Ratka**“. Tekst se bavi potragom za nestalim mladićima, od kojih je jedan pronađen utopljen u Morači.

MSS smatra da je pokušaj autora da bude duhovit sa pomenutim naslovom neprimjeren prilikom izvještavanja o nesrećama. U pomenutom tekstu nije iskazano ni poštovanje prema patnjama žrtava, kao ni prema osjećanjima članova njihovih porodica. Objavljivana su imena i prezimena obje žrtve ili nestale osobe bez ustezanja. Navođeno je mnogo nebitnih detalja koji mogu da budu izraz nepoštovanja prema članovima porodica.

U ovom slučaju je prekršeno načelo 8 Kodeksa novinara, a u smjernici 8h je definisano da:

Izveštavanje o samoubistvima od novinara zahtijeva krajnju uzdržanost i odmjerjenost. U takvim situacijama ne treba objavljivati imena i detaljan opis okolnosti u kojima se samoubistvo desilo. Izuzeci su opravdani samo ako je to od izuzetnog interesa za javnost.

DAN, 19. Decembar

U dnevnom listu Dan objavljen je tekst „**Džigijevu televiziju niko ne kontroliše**“. U tekstu koji za osnovu ima saopštenje nevladine organizacije MANS iznosi se niz optužbi na račun Agencije za elektronske medije i TV 777. Novinar nije pokušao da kontaktira niti Agenciju niti televiziju 777 vezano za optužbe koje je objavio.

MSS smatra da se radi o jednostranom izvještavanju i da je prilikom objavljivanja saopštenja koje sadrži tako teške optužbe moralo biti objavljeno i mišljenje druge strane.

MSS smatra da je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara i smjernica 1.2 Tačnost :

(a) Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

VIJESTI, 19. Decembar

Dnevni list Vijesti objavio je 19. decembra tekst “**Za primitivizam TV 777 ima dozvolu od AEMa**”. Tekst se bavi saopštenjem NVO MANS, izjavama poslanika u Skupštini Crne Gore i dijelom odgovorima Agencije za elektronske medije na pomenute optužbe. Dok je tekst relativno balansiran, sami naslov teksta ne sadrži u tekstu uporište. Primitivizam za koji se optužuje TV 777 nije ničim objašnjen, niti su navedeni primjeri istog u tekstu.

MSS smatra da je naslov teksta neutemeljen i senzacionalistički i da je prekršeno načelo 1, smjernica 1.2 Tačnost :

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem.

DAN 21. decembar, DNEVNE NOVINE 21. i 22. decembar

Ova dva lista su objavili vijest o hapšenju dvojice muškaraca zbog navodnog pokušaja silovanja cimera u kojoj su objavljena imena i prezimena osumnjičenih, jednog lica iz Podgorice i drugog iz Republike Srpske. Budući da je riječ o teškom krivičnom djelu, MSS smatra da nije smio biti objavljen identitet optuženih prije nego što istraga potvrdi optužbu.

MSS smatra da je u ovom slučaju prekršeno načelo 10 Kodeksa, koje kaže:

Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka.

U smjernicama za ovo načelo se kaže:

Izvještaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o zločinu, krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je

osoba nevinna sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude

DNEVNE NOVINE, 4. i 5. januar 2014

List je na strani 14. objavio tekst pod naslovom „Crnogorci pretukli dvojicu dječaka“ o događaju koji se desio u Srbiji.

MSS smatra da je prekršen član 5 Kodeksa koji kaže:

Rasu, vjeru, nacionalnost, etničku pripadnost, seksualnu orijentaciju i porodični status čovjeka, novinar će pomenuti samo ako je to neophodno za informaciju.

Ovaj bi prekršaj bio izbjegnut samo da je rečeno „crnogorski državljani“, umjesto „Crnogorci“.

POBJEDA, 13. januar

List je objavio kolumnu „Markovi konaci“ Marka Vešovića, u kojoj je autor iznio niz grubih kvalifikacija na račun Milke Tadić Mijović, direktorke Monitora i Miodraga Perovića, vlasnika Vijesti

„U Crnoj Gori, jedino ako si mafijaš, može ti se vjerovati da si intelektualac. Ukratko: u Crnoj Gori možeš biti vitez samo ako si baljega. A meni nije poznata od Kesedžije veća baljega koja se uspješno izdaje za biznismena.“

Citirajući svoj tekst objavljen na drugom mediju, autor piše: „Ženski vrhunac slobodoumlja u Crnoj Gori danas je gospoja koju je Ratko Knežević spolno upotrebljavao, a okrenula se protiv Mila kad joj nije ispunio želju da mu bude politička ljubavnica, to jest ambasadorica. Tako se naljutila da je sad heroina slobodoumlja, a što se tiče njenog muža, u Podgorici vele da nikad ne znaš kad je na heroinu, a kad je na herini“.

„...ali i zato što se u Vestima Milkić pofalio da ga je crnogorski vitez Ratko upotrebljavao u spolne svrhe. Ponoviću, možda dvadeseti put: nikada neću razumjeti žene, pogotovu ne montenegrinske četnikulje s mudima od kile.“

U tekstu su korišćeni raniji termini „ološ iz Vijesti“, Kesedžijina pašćad“, „Željko Goveče“...

Medijski savjet za samoregulaciju osuđuje korišćenje ovakvog rječnika. Smatramo da je ovdje riječ o uvredama regulisanim načelom 1 Kodeksa novinara:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada

ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

DNEVNE NOVINE, 16. januar

List je na naslovnoj strani najavio i na strani 25, objavio tekst „**Pored takvog supruga, vibrator je neophodan**“ u kojem je intervjuisana supruga pjevača Danijela Alibabića, Jovana.

MSS smatra da je naslov i tema teksta podilaženje najnižim ukusima te da je prekršeno član 8 Kodeksa:

Novinar je dužan da se krajnje pažljivo odnosi prema privatnom životu ljudi. Pravo na privatnost obrnuto je srazmjerno značaju javne funkcije koju pojedinac obavlja, ali je i u tim slučajevima nužno poštovati ljudsko dostojanstvo.

POBJEDA, 16. januar

Pobjeda je 16. Januara objavila članak „**CGO stipendira urednike Vijesti i ne plaća porez**“. Tekst se bavi poslovanjem nevladine organizacije Centar za građansko obrazovanje po osnovu anonimne prijave koja je dostavljena tužilaštvu. Takođe se pominju i veze između dnevnog lista Vijesti i ove nevladine organizacije. U tekstu je izneseno više sumnji u pogledu legalnosti rada Centra za građansko obrazovanje i nije kontaktiran niko iz ove NVO, kako bi se čula i druga strana u ovom slučaju.

MSS smatra da je bila obaveza novinara Pobjede da zatraži i stav druge strane o spornim optužbama kako bi se dobila cjelovita slika o ovom predmetu.

MSS je mišljenja da je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara i smjernica 1.2 Tačnost :

(a) Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

DAN, 17. januar

Na strani 11. list je objavio razgovor sa Podgoričaninom Vladimorom Miličkovićem, o kojem je dva dana ranije pisano da je bombom prijetio u podgoričkom kazinu „Cezar“.

MSS smatra da je dat veliki prostor osobi koja je izazvala kaos u kazinu, te da je iznijeta samo njegova verzija događaja.

Kodeks u smjernici 10.2 koja govori o izvještavanju o nasilju, kaže:

Ne smiju se intervjuisati izvršioi nasilnih radnji, ukoliko nije apsolutno neophodno pokriti događaj korektno i neutralno u višem interesu javnosti.

VIJESTI 19. i 20. januar

Dnevni list Vijesti je objavio u izdanjima od 19. i 20. januara tekstove sa naslovima **“Raj za šverc i kriminalce”** i **“Mafija je finansirala i izbornu kampanju”**. U pomenutim tekstovima se citiraju djelovi iz oslobađajuće presude Stanku Subotiću, koju je donio sud u Bariju i to u najvećem dijelu oni iz optužnice. Kako novinar nije objasnio da se radi o djelovima optužnice koja je odbačena stiče se utisak da se radi o osuđujućoj, a ne oslobađajućoj presudi. I sami naslovi tekstova su citati optužnice, tako da se stiče potpuno pogrešan utisak o ovoj informaciji.

MSS konstatuje da je prekršeno načelo 1 i smjernica 1.2 Tačnost:

(b) Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

DAN, 23. januar

List je na naslovnoj i na strani 3 objavio tekst pod naslovom **„Keljmendijev drug nosilac liste DPS-a“** i nadnaslovom **„Opozicija pozvala Državno tužilaštvo da ispita veze Ljora Nrekića i kosovskog narko – bosa“**.

Ponaslov je **„Veze Keljmendija i funkcionera odvijale su se dok je na vlasti bio DPS, zajedno sa bivšim predsjednikom opštine, i to nam govori o karakteru njihovog funkcinisanja, kao i o sprezi kriminala i pojedinih političkih subjekata koji djeluju u Crnoj Gori“**, kaže Dritan Abazović.

U tekstu se tvrdi da je Nrekić, u svojstvu direktora ulcinjske EPCG u julu 2010. godine navodno prikačio na elektromrežu Keljmendijev bespravno izgrađeni hotel **„Kaza grande“**. Iz te je tvrdnje, izvučen zaključak koji je teška optužba na račun Nrekića, da je **„drug kosovskog narko-bosa“**.

MSS smatra da je prekršena smjernica za načelo 1, koja tretira opšte novinarske standarde i koje glasi:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju

isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Ovim je, smatra MSS prekršen i član 3 Kodeksa:

Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.

DAN, 27. januar

List je na strani 20 objavio izvještaj sa Svetosavske akademije održane u Hramu Hristovog vaskrsenja u Podgorici. Naslov teksta je „**Hranimo se mlijekom srpskog Skadra**“.

Medijski savjet za samoregulaciju smatra naslov krajnje neumjesnim i nacionalističkim, budući da je Skadar albanski grad.

Naslov je i iskrivljavanje činjenica iznesenih u samom tekstu, budući da iz njega ne proizilazi da je mitropolit crnogorsko-primorski, Amfilohije, koji se citira, ovu rečenicu uopšte izrekao.

MSS konstatuje da je prekršeno načelo 1 Kodeksa i smjernica 1.1 Tačnost:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu (možda bolje nedokazanu ili neutemeljenu) optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

DAN, Vijesti 28. januar

Dan je na naslovnoj strani i na strani 9 objavio tekst „**Dječaka vezali, majku mučili**“ u kojem su iznijete tvrdnje da su trojica maskiranih napadača zlostavljali članove porodice policajca Nedžada Kočana u Podgorici. Uz tekst je i na naslovnoj strani objavljena fotografija ispremetane prostorije, što su navodno učinili navodni napadači.

I dnevni list VIJESTI je istog dana, 28. januara na naslovnoj i na strani 15 objavio tekst o istom, kasnije će se ispostaviti, izmišljenom događaju, sa naslovom „**Vezali ženu i sina i odnijeli nakit i 650 eura**“ i nadnaslovom „**RAZBOJNIŠTVO: Trojica upala usred noći u kuću policajca dok je bio na poslu**“. Tekstovi su bazirani na izjavi Kočanove supruge.

Cijeli je događaj, demantovan nakon nekoliko dana, zbog čega je Kočan saslušavana u osnovnom tužilaštvu.

MSS smatra da je prekršena smjernica za načelo 1, koje tretira opšte novinarske standarde i koje glasi:

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preuzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Prekršena je i smjernica za načelo 1 koja govori o tačnosti:

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Kasnije je Kočan saslušana zbog izmišljene priče u osnovnom tužilaštvu.

DAN, 9. februara

List je na strani 9 objavio tekst „**Braniće se sa slobode**“, o tome da je Kočan saslušana u Tužilaštvu. Uz tekst je objavljena i fotografija Alme Kočan.

MSS smatra da je ovdje prekoračena potreba javnosti da zna, budući da je Kočan majka troje maloljetne djece.

S obzirom da je riječ o majci troje maloljetne djece, MSS smatra da u ovom slučaju nije uzet u obzir njihov interes. Cijeli slučaj zapravo je priča o preljubi, dakle, o poremećenim bračnim odnosima u koje djeca nisu smjela da budu dodatno povrijeđena medijskim izvještavanjem.

U smjericama za načelo 8 se kaže da se „pravo javnosti da zna, mora uvijek pažljivo odmjeriti u odnosu na lična prava ljudi.“ Takođe, MSS podsjeća i na smjernicu koja kaže:

Izvještavanje o privatnom životu neke osobe može biti opravdano samo u slučajevima od posebnog interesa za javnost. Takvi slučajevi su, na primjer, radnje koje ugrožavaju zdravlje i bezbjednost građana i društva (kriminalne i terorističke radnje, korupcija, itd.). Izvještavanje o privatnom životu neke

osobe, opravdano je i ako se time sprječava da javnost bude zavedena izjavom ili postupkom nekog pojedinca, kao, recimo, u slučaju kada neka osoba radi određene stvari u privatnom životu, a javno ih osudjuje.

DAN, 7. februar

List je na strani 17. objavio tekst o imovinskom kartonu novoizabrane predsjednice Ustavnog suda Crne Gore Desanke Lopičić i još nekoliko javnih funkcionera. Nadnaslov teksta je „**Predsjednica Ustavnog suda zadužila se 75 hiljada eura**“, a naslov „**Lopičić kupila stan na kredit**“.

MSS smatra da je naslov u neprimjereno senzacionalističkom tonu, budući da nema ničeg spornog u tome što je Lopičić podigla kredit za kupovinu stana.

U smjernici za načelo 1, opšte standarde Kodeksa se kaže:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

DAN, 8. februar

Na strani XVIII dodatka, list je objavio dva teksta o donaciji Banke hrane ugroženim porodicama.

„**Hladnoća ih je privila jedno uz drugo**“ i „**Nema brašna ni za priganice**“ naslovi su dva teksta o dvije porodice. Uz oba teksta objavljene su fotografije maloljetne djece.

MSS smatra da je neprikladno objavljivanje fotografija maloljetnika radi izazivanja javnog sažaljenja zbog lošeg imovinskog stanja, bez obzira da li za to imaju saglasnost roditelja ili staratelja. MSS smatra da je prekršeno načelo 9:

Novinar je dužan da štiti integritet maloljetnih osoba, drugačijih i hendikepiranih

U smjernici za načelo 9, se kaže:

Mediji su obavezni da iskažu poseban obzir kada intervjuišu, fotografišu ili snimaju maloljetnike.

DAN, 9. februar

List je nastavio da objavljuje izvještaj iz imovinskih kartona čelnika pravosuđa. Naslov teksta objavljenog na strani 8 i 9 je „**Po katastru, Vesna ima samo stan**“, a nadnaslov „**Podatke iz imovinskih kartona čelnika pravosuđa niko ne kontroliše**“.

List je uz tekst objavio i fotografiju porodične kuće predsjednice Vrhovnog suda Vesne Medenice i njenog supruga Milorada Medenice u Zagoriču, u Podgorici, fotografiju porodičnog imanja predsjednika Apelacionog suda Mušike Dujovića u Rogamima i fotografiju livade na Žabljaku, navodno naslijeđenu imovinu Julke Badnjar, sudije Vrhovnog suda.

Iako podaci iz ovih imovinskih kartona javni, MSS smatra da je tekst neprimjereno senzacionalističkog tona, budući da nigdje nije navedeno da je riječ o nedozvoljeno stečenoj imovini. MSS smatra da je u ovom slučaju Kodeks prekršen po više osnova. MSS podsjeća na smjernicu za načelo 1, opšte standarde Kodeksa, koja kaže:

Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljavati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.

Isto tako načelo 3 Kodeksa kaže:

Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.

DAN, 9. februar

DAN je na strani 4. dodatka „Regioni“ objavio tekst „**Buka remeti san**“ o tome da je grupa građana potpisala peticiju zbog buke iz jednog barskog lokala. List je objavio faksimil peticije na kojoj su objavljeni matični brojevi potpisnika čime je prekršeno načelo 8 Kodeksa :

Novinar je dužan da se krajnje pažljivo odnosi prema privatnom životu ljudi.

DAN, 8. – 9. februar

Dnevni list Dan je 8 februara u tekstu “**Biračima DPS-a opraštao dug za struju**” teško optužio Miloša Konatara direktora bjelopoljske Elektro distribucije da obustavlja napajanje električnom energijom opozicionim biračima, a da dugove za struju oprašta članstvu DPS-a. Osnovu za ove tvrdnje novinar je našao u krivičnoj prijavi NVO Agrocentar protiv Konatara. U donjem uglu teksta je objavljena izjava Miloša Konatara da dio preduzeća u kojem radi nema veze sa neplatom dugova za struju.

Sledećeg dana 9. februara Dan je objavio tekst “**Tužilac neće protiv DPS-a**”, u kome nastavlja temu od prethodnog dana, samo ovaj put sa aspekta zloupotrebe javnih resursa u partijske svrhe. Iako je u ovom tekstu objavljeno reagovanje EPCG, kojim se demantuju optužbe NVO Agrocentar, kao i nešto šira izjava Miloša Konatara, koji takođe demantuje optužbe, prema teksta, naslov i nadnaslov sugerišu potpuno drugačije zaključke od onih koji se plasiraju u samom tekstu.

MSS smatra da je prekršeno više članova Kodeksa u navedena dva teksta. Naslovnim i nadnaslovnim konstrukcijama, autor tekstova je dao prednost samo jednoj strani u ovoj priči, iako je iz tekstova očigledno da su optužbe od strane NVO Agrocentar pod velikim znakom pitanja čime je prekršeno načelo 1 i smjernica 1.2 Tačnost:

Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

Objavljivanje demantija od strane EPCG nije ničim istaknuto i tretirano je kao dio teksta, iako je vrlo značajno za razumjevanje kompletne priče. Na ovaj način je prekršeno načelo 4 Kodeksa novinara smjernica 4.1 Ispravke:

(a) Ako medij utvrdi da je objavio izvještaj koji sadrži bitno iskrivljene činjenice, taj medij mora u najkraćem roku objaviti ispravku. Ispravka mora biti plasirana tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi. Pri tom se mora jasno naznačiti da se ispravka odnosi na prethodni nekorektni izvještaj.